

Beslut 5/2025 Yrkesetiska nämnden

Bakgrund:

I samband med skolskjutningen i Örebro den 4 februari 2025 publicerar en dagstidning samma dag en kort telefonintervju med den misstänkte gärningsmannens far på sin sajt. Av den publicerade intervjun framgår att intervjupersonen inte känner till misstankarna mot sonen eller att det vid tidpunkten pågår en polisinsats vid sonens bostad.

Intervjun möts av hård kritik, både i sociala medier och i annan media, och senare samma dag avpublicerar dagstidningen intervjun, skriver att den inte borde ha publicerats och beklagar det inträffade. Dagstidningens ansvariga utgivare har också tagit på sig ansvaret för det inträffade i en intervju dagen efter publiceringen.

Kort efter publiceringen av intervjun den 4 februari anmäls den till Yrkesetiska nämnden och under de kommande dagarna anmäls den omkring 140 gånger, ingen av anmälningarna uppges komma från den intervjuade fadern. Mot bakgrund av de stora antalet anmälare fattar Yrkesetiska nämndens ordförande beslut om att hantera anmälningarna som ett ärende.

I anmälningarna lyfts följande yrkesetiska regler:

- 3.** Ge inte efter för påtryckningar från utomstående i avsikt att hindra eller inskränka berättigad publicitet eller i avsikt att skapa publicitet som inte är journalistiskt motiverad.
- 4.** Använd inte din ställning som journalist, eller presskortet, till att utöva påtryckning för egen eller andras vinning eller till att skaffa privata förmåner.
- 5.** Utnyttja inte för egen eller andras vinning opublicerade nyheter beträffande ekonomiska förhållanden eller åtgärder hos stat, kommuner, organisationer, företag eller enskilda.
- 6.** Beakta journalistavtalens bestämmelse om att medarbetare inte får åläggas att utföra uppdrag som är förödmjukande eller som står i strid med medarbetarens övertygelse.
- 7.** Visa särskild hänsyn mot ovana intervjupersoner. Upplys den intervjuade om huruvida samtal och annat material är avsett för publicering.
- 8.** Tillmötesgå rimliga önskemål från intervjuade personer om att i förväg få veta hur och var deras uttalanden återges.
- 9.** Förfälska inte intervjuer eller bilder.
- 10.** Visa hänsyn vid fotograferingsuppdrag, anskaffning av bilder och annat material, särskilt i samband med olyckor och brott.
- 13.** Ange källan när en framställning huvudsakligen bygger på annans sakuppgifter.

Nämndens bedömning:

Nämnden konstaterar att den anmälda intervjun problematiserar gränsdragningen mellan den enskilda journalistens egna ansvar och det ansvar för publiceringar som ligger hos ansvarig utgivare. Samtidigt åligger det inte Yrkesetiska nämnden att granska publicitetsskador, det ansvaret ligger hos Medieombudsmannen, varför nämndens bedömning i detta fall endast fokuserar på den anmälda journalisten i förhållande till intervjun.

Nämnden konstaterar vidare att det vid tillfället för intervjun rådde ett exceptionellt nyhetsläge, att den anmälda journalisten i normalfallet inte bevakar den typen av händelser och att den anmälda journalisten, enligt egen utsago, fått instruktioner av arbetsledare på redaktionen att genomföra intervjun.

Efter en genomgång av de olika yrkesetiska reglerna som lyfts i anmälningarna konstaterar nämnden att det endast är **7.** (visa särskild hänsyn mot ovana intervjupersoner) som är relevant för den aktuella situationen.

Nämndens bedömning är att det vid den aktuella redaktionen fattades flera beslut där omdömet kan ifrågasättas. Det ligger dock inte i nämndens mandat att kritisera beslut som har fattats av arbetsledning eller publicistisk ledning (se ovan).

Vad gäller den anmälda journalistens agerande så borde inte hen inte ha genomfört intervjun i det akuta skedet. Nämnden förstår att nyhetsläget var exceptionellt och att intervjun genomfördes efter beslut från arbetsledningen. Det frånskriver dock inte den enskilda journalisten ansvar. De yrkesetiska reglerna ger dessutom journalister möjligheten att tacka nej till uppdrag som är förödmjukande eller som står i strid med medarbetarens övertygelse (**6.**). I reporterrollen ligger ett stort yrkesetiskt ansvar och att ringa en anhörig under de omständigheter som rådde är att inte visa hänsyn, helt oaktat andra redaktionella beslut. Nämnden kan inte heller se att intervjupersonen upplystes om att intervjun skulle leda till en publicering.

Nämndens beslut:

Yrkesetiska nämnden finner att den anmälda journalisten inte visat den hänsyn som ska visas ovana intervjupersoner enligt de yrkesetiska reglerna (**7.**) varför **klander** ska riktas mot hen.